

Parki Narodowe i Rezerваты Przyrody National Parks and Nature Reserves (Parki nar. Rez. Przyr.)	42	2	75 – 78	2023
---	----	---	---------	------

Kronika Chronicle

ZBIGNIEW WITKOWSKI

Ważna konferencja w Pałacu Prezydenckim w stulecie powstania Lasów Państwowych

Sali Kolumnowej Pałacu Prezydenckiego w Warszawie 26 lipca 2023 r. odbyła się konferencja pt. „Polskie leśnictwo a ochrona przyrody – 100 lat funkcjonowania Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe”. Organizatorem tej ważnej debaty była prezydencka Rada do spraw Środowiska, Energii i Zasobów Naturalnych, patronatem objął ją Prezydent Andrzej Duda.

W konferencji wzięło udział ponad 200 uczestników, wśród których wyróżnić należy panią Minister Klimatu i Środowiska Annę Moskwę, Sekretarzy Stanu w tym ministerstwie panią Małgorzatę Golińską, Głównego Konserwatora Przyrody oraz pana Edwarda Siarkę, Pełnomocnika Rządu ds. Leśnictwa i Łowiectwa, ponadto dwóch Ministrów Prezydenta RP – Piotra Ćwika, Zastępcy Szefa Kancelarii Prezydenta RP oraz *Spiritus movens* imprezy dr inż. Pawła Sałka, Przewodniczącego Rady do spraw Środowiska, Energii i Zasobów Naturalnych przy Prezydencie RP. Wśród honorowych gości nie zabrakło oczywiście pana Józefa Kubicy, Dyrektora Generalnego LP.

Największą i najważniejszą grupę uczestników stanowili leśnicy i rzedstawiciele parków narodowych. Aktywnymi uczestnikami konferencji byli naukowcy – leśnicy i przyrodnicy z Państwowej Rady Ochrony Przyrody i Instytutu Badawczego Leśnictwa, i wreszcie w Konferencji brali udział przedstawiciele sektora pozarządowego, m. in. WWF, Ligi Ochrony Przyrody i Polskiego Klubu Ekologicznego.

Po ceremoniach powitalnych i krótkich przemówieniach okolicznościowych, które w imieniu Prezydenta RP złożył pan Minister Piotr Ćwik, w imieniu Ministerstwa Klimatu i Środowiska pani Minister Anna Moskwa, a w imieniu Lasów Państwowych Dyrektor Generalny tej instytucji pan Józef Kubica, rozpoczęła się merytoryczna część konferencji.

Celem konferencji obok przypomnienia i zaakcentowania roli gospodarczej, społecznej i środowiskowej Lasów Państwowych była próba sformułowania polityki leśnej Polski w odniesieniu do aktualnych propozycji Komisji Europejskiej

w dziedzinie ochrony bioróżnorodności, wychwytywania przez ekosystemy leśne dwutlenku węgla z atmosfery oraz propozycji zarządzania tymi ekosystemami w całej Europie przez Komicję Europejską.

Pierwszemu z przedstawionych wyżej zagadnień poświęcone były dwie prezentacje – obszerna i dobrze udokumentowana statystycznie prezentacja „Lasy Państwowe a ochrona przyrody – działanie, finansowanie”. Jej autor Jan Tabor, Zastępca Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych zwrócił uwagę na szczególne znaczenie lasów gospodarczych państwa w podtrzymywaniu ekonomicznym i organizacyjnym celów ochrony przyrody w Polsce. Drugą wypowiedzią autorstwa dr Konrada Tomaszewskiego, aktualnie eksperta Krajowego Sekretariatu Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa NSZZ „Solidarność” były dość trudne dla niefachowca rozważania zatytułowane „Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe – status, rola i zadania przedsiębiorcy”. Autor zaprezentował swoistą estymację pozycji Lasów Państwowych w kontekście prawa, administracji, ekonomii, społeczeństwa i środowiska, opierające się na ponad 20 wybranych przez siebie parametrach. Efektem tych rozważań miała być spójna definicja roli i statusu LP w naszym kraju. Warto podkreślić, że w kontekście nieustannych prób zmiany ustawy o lasach rozważania te wydają się godne dalszego pogłębiania.

Pałac Prezydencki Konferencja “Polskie leśnictwo a ochrona Przyrody - 100 lat funkcjonowania Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe.

Nie ulega wątpliwości, że część konferencji poświęcona polityce leśnej odniesieniu do zmieniających się wymagań i propozycji Komisji Europejskiej wzbudziła znacznie większe zainteresowanie uczestników. Dwie pierwsze prezentacje zostały przedstawione przez panią Minister Małgorzatę Golińską i pana Ministra Edwarda Siarkę. Obie były świetnie merytorycznie przygotowane. Pani minister Golińska przedstawiła temat „Polska przyroda a Europejski Zielony Ład.

Strategia bioróżnorodności i leśna, wyzwania związane z ochroną ścisłą, krajowe plany odbudowy, konsekwencje”. Autorka prezentacji bardzo krytycznie odniosła się do propozycji Komisji Europejskiej. Wskazała, że założenia strategii Unijnych oparte są o przesłanki niekompatybilne do sytuacji bioróżnorodności i stanu lasów w Europie. Bowiem tutaj sytuacja ta jest znacznie korzystniejsza niż na innych kontynentach. Stąd wymogi dalszego powiększania obszarów chronionych w lasach europejskich, szczególnie wymóg objęcia ochroną ścisłą nawet 10% powierzchni lasów bardzo słabo udokumentowane. Ponadto podnoszą koszty gospodarowania w lasach. Autorka zwróciła też uwagę na fakt, iż całość kosztów tych propozycji Komisji będą ponosić poszczególne państwa członkowskie, przy czym im lepiej zachowana jest przyroda, tym wyższe koszty. Polska, zdaniem pani Minister, nie może zgodzić się na te ograniczenia. Odrębnym, równie nieuzasadnionym projektem KE jest przejęcie zarządzania gospodarką leśną w poszczególnych państwach przez Komisję. W świetle dotychczasowych „osiągnięć” Komisji w kwestii zarządzania ekosystemami leśnymi Polska nie może uznać tej propozycji za zgodną z naszą polityką leśną.

Pan Minister Edward Siarka w referacie pt. „Sektor leśno-drzewny w gospodarce narodowej i wyzwania związane z rozporządzeniem LULUCF” przedstawił stanowisko Ministerstwa Klimatu i Środowiska w odniesieniu do propozycji KE związanych z udziałem lasów w redukcji emisji CO₂ wyrażonym najpełniej w przedstawionym rozporządzeniu KE. Chociaż Polska generalnie akceptuje kierunek działań Komisji, pewne działania są dla nas niezrozumiałe, a nawet krzywdzące. Pozyskiwanie drewna to nic innego jak trwałe przechowywanie zasymilowanego dwutlenku węgla w drewnie. Problemem jest wyliczony przez Komisję „przydział” pochłaniania CO₂ przez lasy w poszczególnych państwach. Według szacunków Komisji, Polska powinna rocznie pochłaniać 4 t CO₂/ha, Niemcy 3 tony, a Francja 2 tony. Tak istotne różnice nie mają żadnego uzasadnienia merytorycznego i wymagają rewizji.

Trzy kolejne prezentacje dotyczące tej tematyki przedstawione zostały przez naukowców. Prof. Bogdan Brzeziecki z SGGW przedstawił polemiczną prezentację pt. „Ochrona ścisła: panaceum na leśne problemy?”, w której poddał druzgocącej krytyce tok rozumowania urzędników Komisji Europejskiej w kwestii ochrony i użytkowania ekosystemów leśnych. Kluczowe pytanie brzmi: czy ekosystemy leśne mogą być rozłącznie chronione lub eksploatowane, czy też należy oba rodzaje aktywności leśników traktować równolegle w tym samym miejscu? Zdaniem Profesora wspartym przez dyskusantów, współczesne leśnictwo prowadzi wielofunkcyjną, zrównoważoną gospodarkę leśną, której elementami są zarówno eksploatacja, jak i ochrona. Stąd też wydzielenie w lasach dużych powierzchni lasów podlegających wyłącznie eksploatacji i przeciwstawianie im powierzchni leśnych wolnych od eksploatacji jest przedsięwzięciem archaicznym, pochodzącym z czasów, kiedy prowadzono w lasach jednogatunkowe i jednowiekowe uprawy.

Następną prezentację pt. „Zmiany klimatu i ich wpływ na lasy” przedstawił prof. Jarosław Socha z Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie. Autor pokazał jak wieloaspektowe jest oddziaływanie zmian klimatu na ekosystemy leśne. Pokazał, że w naszej strefie klimatycznej podstawowym problemem, obok stopniowego obniżania się lustra wody w glebie, są drastyczne wahania tego poziomu w sezonie wegetacyjnym. Oddziaływanie tych zmian powoduje konieczność dostosowywania się systemu korzeniowego drzew. Okazuje się jednak, że drzewa po 30 roku życia szybko tracą zdolności adaptacyjne w tej kwestii i w starszych klasach wieku coraz silniej cierpią z powodu niedoboru wody. W związku z tym należy zmienić całą dotychczasową filozofię gospodarowania, czego wynikiem jest skracanie planowanego wieku rębności drzewostanów.

Odnosząc te dane do strategii bioróżnorodności 2030 i dyrektywy LULUCEF trzeba stanowczo stwierdzić, że propozycję zawarte w obu omawianych wyżej aktach prawa unijnego są niewykonalne. Drzewostany starsze będą w niedługim czasie senilnymi, zamierającymi drzewostanami, a planowane przez Komisję kwoty wyłapywania CO₂ z atmosfery nie zostaną na pewno osiągnięte, nie tylko w Polsce.

Ostatnim referatem o charakterze szerszego podsumowania zagadnień związanych z gospodarką leśną była prezentacja pt. „Zrównoważone leśnictwo warunkiem zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego” przedstawiona przez prof. Tomasza Zawilę-Niedźwieckiego, przewodniczącego Komitetu Nauk Leśnych i Technologii Drewna PAN. Autor skupił się nie tylko na ekosystemach leśnych, ale raczej na dobrach i usługach wynikających z funkcjonowania tych ekosystemów. Wartości ekonomiczne to nie tylko drewno, ale i inne dobra pozyskiwane w lesie. To także wykorzystanie drewna w sposób najkorzystniejszy dla środowiska i klimatu (utrzymywanie CO₂ w produkcji budynków drewnianych, produkcja mebli i galanterii drewnianej itp.). Autor bardzo krytycznie ustosunkował się do kierunku regulacji unijnych w odniesieniu do leśnictwa. Stwierdził, że nieprzemysłane regulacje nie doprowadzą nas do założonych celów: wzrostu bioróżnorodności i wzrostu wychwytywania dwutlenku węgla z atmosfery, a jedynym ich efektem będą dalsze regulacje pogłębiające chaos.

Po referatach odbyła się ożywiona dyskusja, w której wypowiedzieli się naukowcy i leśnicy, którzy wyrażali stanowisko popierające wywody i tezy prelegentów, a także wskazywali przekłady własnych obserwacji potwierdzających przesłanie konferencji.

Na koniec warto podkreślić szczególną rolę pana Ministra Pawła Sałka w przygotowaniu tej ważnej konferencji i jej dynamicznym prowadzeniu. Wyrażone tu zdanie autora niniejszego tekstu było podzielane przez zdecydowaną większość uczestników poprzez szczerze i serdeczne gratulacje składane organizatorowi.

Nadesłano do redakcji: sierpień 2023 r.

Przyjęto do druku: sierpień 2023